

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főtér. 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adának vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 ft. Félévre 2 ft. Negyedévre 1 ft. Hirdetéseket: a kiadóhivatal mérsékelt ártérvények szerint számít. Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetés- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
--	--	--

Petőfi.

Mult vasárnap ünnepet ült az egész magyar nemzet. Egy ország lelkesedése, kegyelete, szive dobbanása terjedt, hangzott el a Kárpátoktól Adriáig.

Petőfi Sándor emlékét ünnepelte az ország.

Az idő gyors kerekén 50 év tűnt a semmiségbe, viharrel teljes, dicső ötven év. A nemzeti munka gyümölcsöző korszaka volt ez, melyet hallhatatlan költőnk, Petőfi Sándor dicső kortársaival együtt nekünk, törpe unokáknak küzdte ki.

Petőfi, a csaták Tyrteusa, a magyar nemzet lángszavú dalnoka. Ő is, mint Kr. e. 600 év körül az athenaei Tyrteus, a béna költő, ki a spártaiakat vitte ékes szavával diadalról diadalra a messzeniaik ellen, — szeretlet magyar nemzetét vezette győzelemes csatákról győzelmes csatákra.

Mint üstökös tűnt fel, hogy egy nemzetet felrázzon százados álmaiból s mint üstökös tűnt el a segesvári csatásikon. Itt alussza álmat virágos dombok ölén, a hol most egy ország népe kereste fel hogy lerójjá a kegyelet adóját a nagynak, dicsőnek. Kivánságát teljesíté a végzet, midőn azt dalolta lázas arcczal:

Ott essem el én
A harc mezéjén,
Ott folyjon az ifjú vér ki szivemből
S ha ajkán örömteli végszava zendül,
Hadd nyelje el azt az aczéli zőrej,
A trombita hangja, az ágyú dőrej...
S holttestemen át
Fújó paripák
Száguldjanak a kivított diadalra,
S ott hagyjanak engemet összetörve.
Hol —
A hősokeket egy közös sírnak adják.
Kik érted laktak, szent világszabadság!

Petőfi, költők királya, nyugodj békén, aludd síri álmodat. Az isteni gondviselés böles intézkedése volt rád nézve talán, hogy a gyász napjait nem érted meg, mikor minden sziv titkon zokogott, minden honfi titkon búsult a haza állapotján. Akkor nem sirathatott el ez a nemzet, most hódolattal áldozik emlékednek hű magyar néped.

S mig magyar lesz úr e bércek koszoruzta honban, emléked

élni fog örökké, szellemed égi szikrája gyujtani fog szerte s büszke lesz a magyar, hogy magyarnak született.

Dicsőség Neked, eszméidnek pedig győzelem!

— Quo usque . . . Nem fogv ki ez a rovat, sőt ugy látszik, hogy állandósítanunk kell azt, míg nem a visszaélések és hatalmi tulkapások özöne táborba nem szoritja a jog, igazságot és törvényesség valódi bajnokait, hogy e szent elveket megvédjék azok ellenében, kik azt a várárosháza nemzeti színüre festett kapuján belül nap-nap után profonálják.

A község muladékos bérlőit per utján szoritja a hátrálékos bérösszeg lefizetésére, Szlávik Jánosnak azonban felmondják a népkertnek szabályszerűen és jogérvényesen kötött bérletét, hogy egy párhívűknek juttassák.

Ifj. Kucsera Ferencz díjnoknak sem kell, hanem helyette egy napszamos embert alkalmaztak, ki bizonyára jó kortes, de a községi közigazgatás ösmeretében oly messze esik Kucserától mint Makó Jeruzsálemtől.

A bíró ma holnap feleslegessé teszi a járásbírószéket, a kir. törvényszéket és ezek felettes hatóságait a szegedi kir. ítélő táblát és kir. Curia, mert nincs oly ügy, melyre illetéktelennek vallaná magát s nincs olyan, melyben intézkedni magát jogositva ne érezné, s a panaszosokra intézkedése ideálisan előnyös, mert az eljárást a végrehajtáson kezdi, s a rögtöni fogantatással ifj. Blázsik Tamást megbizsa. A legutóbb is ilyen megbizásokat kapott Tamás egy gyermektartási és egy válási ügyben, szerencsére a végrehajtó tamáskodott, mert különben a bíróban is sinkót fogunk.

Csongrád felgyujtása.

1849. jul. 29—30.

Ötven év telt le a szabadságharc lezajlása óta s ez ötven év leteltével fellevenednek lelkünkben a dicső napok, de lelki szeméink elé tárulnak a gyászos katasztrófák is. Ilyen gyászos emlékü napok voltak a szabadságharc utolja felé július 29- és 30-ik napja, a mikor Csongrád városát a német hadsereg felégette és kirabolta. Helyén valónak találok az 50 év letelte után megemlékezni e gyászos eseményről s azt a városi levéltárban talált és a birtokomban levő adatok nyomán e lapnak hasábjain közölni.

Mint villám futotta át az országot a hír, hogy a muszka hadsereg átlépte az ország határát. Sáska raj módjára özönlé el az országot, az engedetlen, pártoskodó és politizáló magyar vezér alatti hadsereg annak ellen állani nem birt. A dicső, fényes győzelmekhez hozá szokott hadseregnek folyton hátrálni kellett, hogy helyét az ellenek előcsapatként előretolt s annyi csatában tönkre silányított osztrák császári hadserege foglalja el. A legbátrabbak szivéből is kihalt minden remény.

Vége lett az ország szabadságának, a zarnoki kénvuralom lett a győztes. Az osztrák zsoldos hadsereg a brescziai hyéna vezérlete alatt mindenütt a folytonos hátrálástól kimerült magyar hadsereg nyomában volt. Ha utja valamely városon, vagy falun vitt keresztül, ott az előljárást maga elé rendelte s azt az osztrák császár iránti hűségsküre kényszeríté.

Jul. 27-én Kun-Félegyházán üté fel főhadiszállását. Kémlelő csapatával elárasztá a vidéket. Így érkezett az említett nap estéjén Csongrádra is egy császári lovas csapat, honnan az nap délelőtt távozott a magyar sereg utóhada Lenkey tábornok parancsnoksága alatt Szentesre. Ugyancsak az említett napon kelt át Schlick császári tábornok Alpárnál a Tiszán, hogy Csépa és Kun-Szt-Mártonon keresztül nyomuljon előre Szentes felé.

A Csongrádra érkezett császári csapat a legnagyobb rendben és kellő ovatossággal teljesíté a kémiszolgálatot, meggyőződévén arról, hogy sem a városban, sem pedig a környékén magyar sereg nincs. Másnap, azaz jul. 28-án visszavonult Félegyházára.

Július 29-én ismét egy század Sonstenu vasas és egy század Uhlánus lovas csapatot küldött Haynau császári fővezér Csongrádra, kikkel egy ezredorvos is volt. Ezen csapatnak az volt utasításul adva, hogy a városi előljárást összeszedvén, Félegyházára vigyék őket az osztrák császár iránti hűség esküt letenni.

Eppen vasárnapi nap volt. A lakosság ebédhez akart ülni, mikor a katonaság érkezett. Ezek a lakosságtól elvevén az ebédet, az előljárástól pedig bort követeltek, a mit meg is kaptak. Azonban a bortól a katonaság egy részének jó kedve lón, más része pedig meg is részegedett, minek kifolyása lón az, hogy a lakossággal gorombáskodni kezdetek; — s oly dolgot kezdenek művelni, mi az ellenséges érzületű lakosságra nem a legkellemben hatott. Így a tiszték a városi tisztviselőket kegyetlen fenyegetésekkel illették. A nemzetőri tiszteket összeszedvén, fegyver között kísérték azokat a városházához. Ott szobába zárván őket, botozás sőt agyonlövetéssel is fenyegettették. A legénység pedig ezalatt a lakosságot bántalmazta. Kardlappal ütelték a nőket, fejeikről letépték az akkori időben divatozott három szin szélű kendőket; a férfiakat pedig a Kossuth betvár és Kossuth hunczut címekkel illették. A német katonák ezen tette a városi lakosságban természetesen rossz vért szült. A kedélyek oly izgatottak voltak, hogy csak egy izgatató szó kellett, hogy a lakosság haragja kitörjön és a katonaságra reá rohanjon. Ez — fájdalom, — nem is váratott magára soká.

A császári katonaság ugyanis a vezér parancsához híven összeszedvén a városi tisztviselőket, kocsin akarta őket Félegyházára szállítani Haynau császári vezér elé.

Ezen idő alatt azonban — a lakosság veszedelmére — a Szentesen időző s a magyar hadsereg hátvédét képező honvéd csapatból néhány huszár, továbbá 4 ágyú s ennek megfelelő tüzér csapat jött a

serház alatti Tiszához, kik felkelésre serkenték a lakosságot. A tűzértség néhány lövést intézett a német csapatra, ezek azonban semmi kárt sem tettek. Azonban félvén, hogy a K.-Szt.-Márton felől Szent-es felé előnyomuló osztrák sereg által a magyar seregtől elvágtatik, néhány lövés után visszavonult.

A magyar honvédség megjelenése a serház alatt bátorságot öntött a lakosságba, azt hitték, hogy az összes magyar sereg visszafordul és megütközik az osztrákokkal. Ezen hiedelemben lévén, Blázsik Mihály, Csongrádváros akkori bírja, — kit szintén hűség esküre kísérték Haynau elé, — a kocsirol a néphez kiáltván: »Rajta magyarok, ne hagyjátok véreiteket a vesztő helyre hurcolni.«

Ezen néhány szó épen elég volt arra, hogy a szenvedélyek hevéből amugy is feltűzött lakosság az osztrák csapatra rohanjon.

A férfiak vasvillára kaptak, a nők és gyermekek pedig tégladarabokat szedtek össze s dobálták a német lovasságot. A Blázsik Mihály bíró mellett ülő német ezredorvost a kocsirol lerántották s félholtra verték. Kardjától megfosztották s azt, egy Csernus Sándor nevű polgár mint diadal jelet övezé derekára.

Az osztrák csapatot természetesen meglepte a lakosság ezen okatlan és vakmerő támadása. Tartva a lovasságra nézve igen hátrányos utcai harcztól, sebes vágatva rohant ki a városból, kísérve a szitkozódó nép ezrei által.

Az osztrák csapat vesztesége 7—8 ember lehetett, kik másnap a németek által temették el.

Midőn azonban a császári csapat a városból kiért volna, hadi rendbe állván, a lázongó tömeget mibe sem véve, lassú lépésben haladt előre.

A diadal után jött azután a rettegés. A lakosság józanabb gondolkodású polgárai ugyanis felfogták, hogy ezen vakmerő és örültséggel határos tett után következni fog a büntetés, tömegesen menekültek a nagyrétben levő nádas közé. Némelyeket ugyan még most is azon halvány remény vigasztalt, hogy nincs még veszve Magyarország s a magyar sereg visszafordul s elűzi az osztrák sereget. De e hiú reményt is romba dönté két bujdoskó, a seregtől elmaradt magyar honvéd, kik élénk színekkel ecsetelve előadták a magyar sereg folytonos hátrálását s a folytonos csatavesztést. Pélelem és rettegések között viradt fel jul. 30-ika. E félelem és rettegés nem is volt alpnélküli. Ugyanis az említett nap reggelén a császári sereg a várost félkörben körül fogta s néhány ágyút a városnak szegeztetett.

A büntető had 2 zászlóalj gránátosból és az Auersberg nevű vasas ezredből, továbbá egy divisio uhlánusból s egy-egy útegéből álló ágyúból állott, megfelelő tűzértséggel gróf Thun tábornok vezérlete alatt.

A kétségbeesés nőttön-nőtt. Az aszszonyok kezeiket tördelve siránkozva futkostak az utcán.

Végre jött az osztrák vezér ítélete: »A város halomná fog lövetni s a lakosság pedig kivétel nélkül nemre és korra, kardra fog hanyatni.«

Ekkor hágtott még csak magas fokra a kétségbeesés! Sokan a templomba futottak, mintha ott kerestek volna az Isten számolyánál vigasztalást.

A lakosság bátrabbjai közül azonban néhányan összeszedvén magukat, Bánó Mihály Csongrád akkori plébánosával és Draskovics István polgárral az élükön a templomi szentség lobogó alatt az osztrák parancsnok elé siettek, kérve azt, hogy a kevényt ítéletet változtassa meg s kegyelmezzen meg a félrevezetett lakosságnak. E kérésre a parancsnok szíve meglágyult. A büntetést 24 óráig való szabad rablásra és a város felgyújtására változtatván át. Ezen büntetésből — ugymond — nem enged; mert egy ilyen lázadó város büntetlenül nem maradhat, hogy ez ne ismétlődjék, példát kell adni. Eddig még

egy város volt olyan vakmerő, mely a szövetséges hadseregnek ellenszegülni mérészt. E város volt Losoncz, mely a muszkák által földig romboltatott. De hogy lássa a magyar nép, hogy a német nem oly műveletlen és kegyetlen, mint a muszka, azért szabja a büntetést ily szelidre, — mert szerinte a bűnhöz képest, mit Csongrád lakossága elkövetett, e büntetés szelid. A küldöttségnek tanácsolja, hogy menjen haza nyugodtan s mondják meg az otthon levő polgároknak, hogy ő felsége, a császár katonáinak ebédet főzzenek és várják be nyugodtan, mit a sors reájuk mért.

A küldöttség szomorúan e vigasztalástól tért haza a nyughatatlanul váró lakosok közé s elmondták a leverő hirt.

Dél felé csakugyan megkezdé a bevonulást az osztrák hadsereg a legszebb rendben. A lakosok által készített ételt elfogyasztották s akkor kisebb-nagyobb csapatokra oszolva, megkezdtek a rablást. Minden gorombaság nélkül ment az előszőr, de utóbb a bortól felhevülten, ütlegetni, szidalmazni kezdték a polgárokat. Este 9 órakor kezdődött a gyujtogatás. A város több helyen felgyujtatott. Azonban a tűz oltása szigorúan meg volt tiltva, a ki azt a tilalom ellenére mégis megkísérelé, megtörtént, hogy az a holt részeg katonák által agyonszurattott. Csak az idő szépségének és esendjének volt köszönhető, hogy a város porig nem égett. A csendes idő dacára is 93 ház lett a tűz martaléka.

Jul. 31-én megszűnt a rablás, a mikor is a Richter zászlóalj a városba bevonulván, a piácson táborot ütött. Miután Gróf Thun tábornok, az osztrák csapat parancsnoka összehívatván a város polgárságát, előttük Draskovics Istvánt polgármesteré kinevezvén, kihirdetetté, hogy a rablás megszűnt. Mindenki térjen vissza családi tűzhelyéhez s folytassa nyugodtan mesterségét. Különösen szigorúan figyelmeztette, hogy az osztrák császár iránti hűségét s inté a lakosságot, hogy máskor hasonló ily fajta mefényletszerű tettektől okodjanak annál is inkább, mert ily olesó áron többé hasonló merény esetén meg nem menekülhetnek.

Ennek megtörténte után következett a requisitio Gruber Gyula tábori biztos parancsára, melynek kielégítése után az osztrák katonaság a városból kivonult s a lakosság között pedig a rend helyre állván.

A rablás és gyujtogatás következtében számtalan ember jutott koldúsbotra s 1849. év július 29. és 30-ik napja örökké vérvörös betűkkel lesz feljegyezve Csongrád város történetében.

László Bálint.

Tanügy.

Értesítés az 1899—900-ik iskolai évre.

A csongrádi m. kir. áll. polg. fiu iskolában az 1899—900. iskolai évi javító és pótló vizsgálatok aug. 30. és 31-ik napján tartanak meg.

A tanulók beírása szept. 1-étől 5-ig, naponként d. e. 8—12-ig az igazgató hivatalban történik, ugyan-ezen időben tartanak meg a felvételi vizsgálatok is. A tanév megnyitása szept. 6-ikán lesz.

Javító vizsgálatra azok a tanulók bocsájtának, kik legtöbb három tantárgyból nyertek »elégtelen« érdemjegyet, ezen vizsgálat engedélyezéséért a kérvények aug. 15-ig az igazgatónál nyújtandók be, a később beadott kérvények ügyelembé nem vétetnek s úgy ezek, valamint a nem kérelmezők vagy osztályt ismételni, vagy pedig az egész osztályról magánvizsgálatot tenni tartoznak.

A javító, pótló és felvételi vizsgálatok díjmentesek.

A beírásához minden tanuló szülője, vagy gyámja kíséretében tartozik megjelenni, magával hozván előző évi iskolai bizonyítványát, kereszt levelét és oltási bizonyítványát.

Az 1-ső osztályba oly tanulók vétetnek fel, a) kik életüknek 9-ik évét betöltötték, b) kik az elemi népiskola 4 osztályát sikerrel végezték, vagy ebbeli ismereteiket felvételi vizsgálat útján igazolják.

Felsőbb osztályba azok léphetnek, kik valamely hazai polgári, vagy középiskola (gymnasium, reáliskola) előző osztályát legalább elégséges eredménnyel végezték.

A középiskolából átlépő tanulók a tantervi különbözőzetből felvételi vizsgálatot kötelesek tenni.

A gymnasiumban a latin-, a reáliskolában a francia nyelvből kapott elégtelen érdemjegy a felvé-

telnél akadályt nem képez. Oly tanuló, ki a középiskolában megbukott, vagy oszt. ismételt, a polg. isk. következő osztályába léphet, ha előbb sikeres felvételi vizsgálatot tesz, melyre engedélyt a kir. Tanfelügyelő adhat.

Tandij 10 frt. melynek fele a beírásakor, másik fele pedig február 1-én fizetendő.

Tandij elengedését szegénységi bizonyítvány alapján lehet folyamodni.

Csongrád, 1899. június 25.

Az igazgatóság.

UJDONSÁGOK.

— **Letört virág.** Szüleinek szemefénye, minden boldogsága, reménye, egyetlén féltett gyermeke szenderült jobblétre a f. hó 3-án este 8 órakor. Cs. Forgó József és neje 15 éves leánykájuk nincs többé az élők között. Elköltözött oda, ahonnan nincs visszatérés. Nincs toll, mely leírhatná azt a rettenetes fájdalmat, mely szeretett szülők szívet marcangolja. Ilyen fájdalmas, megrendítő pillanatba meg se kísérelhetjük a vigasztalást, mi ugysis hasztalan lenne. Itt csak az a tudat enyhítheti a bánattól megtört szülők fájdalmát, ha tudják azt, hogy nem csak rokonai, nem csak barátai: hanem az egész város intelligens közönsége ontja végzetetlen fájdalmukat. De enyhítse az a tudat, hogy a természet örök törvénye elől élő lény ki nem térhet. Midőn a bánatos szülők féltett kincsének porai egygyé lesznek az anyafölddel, az ég angyalai kísérik lelkét az örök világosság felé!

— **Gazdasági tanfolyam.** A földművelésügyi m. kir. miniszter az országban az idén is több helyen rendezett gazdasági tanfolyamokat, hogy a felállított gazdasági ismételő iskola tanítói minél jobban megfelelhessenek feladataiknak. Csongrádról Kovács György és Zöld Antal tanyai tanítók lettek a tanfolyamra az idén felvéve, a kik most két heti gazdasági gyakorlatra Hódmezővásárhelyre vonultak.

— **Bál.** A polgári kör saját pénztára javára Nagyboldogasszony napján, a helybeli első zenekar közreműködése mellett, zártkörű búcsú-bálat rendez. Belépti díj 80 kr.

— **Még a halála után sem hagy békét** lapársunk szentelt kezű cikkirója az elhalt váci püspöknek. Ez a szereplés igen hasonlít a számár és oroszán esetéhez, midőn az elpusztult oroszán halála után a számár megrugdossa. Gondolja meg a tisztelt cikkiró, hogy ő életében még csak gondolni sem képes annyi jót, a mennyi jót a váci püspök tett. Hogy Csongrád nem részesült a püspök jótéteményeiben, annak épen az az oka, hogy ilyen galambszelidségű főpásztorunk van, mint a milyen a szeretett lelki vezér.

— **A Petőfi-ünnep** Csongrádon elmaradt. Persze, arra nincsen eszük a népdemagógoknak, hogy a költők királyát, a szabadságharcz Tyrtusát nálunk is méltóan ünnepeljék, halálának 50 éves évfordulója alkalmából. Bizony tisztelt 48-as (?) párt, ezt illetet volna tenni, mert talán a Petőfi által alkotott szellemvilág önöknek szülőjük, ringató bölcsőjük volt s megérdemelte volna az a szellemóriás, hogy a társadalom minden rétegét belevonva a szervezkedésbe, egy Csongrádhoz illő ünnepély rendezésével rótták volna le a kegyelet adóját annak, ki életét is áldozta a honért. Igaz, manapság azt tartják, különösen a 48-asok, hogy jobb élni a honért, mint meghalni s ezokból nem ragadják meg az alkalmat, hogy az ifjuságnak példát nyujtsanak a hazafiságban. Nem restelli ön, tisztelt (fő) bíró úr az esetet, a ki az előjáráságnak feje volna, mint diplomás mérnök, hogy a legutolsó oláh faluban is ünnepelték Petőfit, csak Csongrádon nem, a mely községnek ön az utolsó-első bírja. Nem kapuczifrázásban, hanem ilyenekben kellene a hazafiságot nem fitogatni, hanem kimutatni. Vagy nem ismeri Ön Petőfit?

— **Csongrád felgyújtása.** Mult hó végével volt ötven éve annak, hogy városunk az ellenséges katonaság által felgyujtatott és kirabolatott. Ezzel bővebben másodcikkünkben foglalkozunk.

— **Ifjuságunk.** Ez előtt az ifjuság a nyári vakációt arra használta fel, hogy önművelést gyakorolva, művészi nivóra törekvő műkedvelő előadásokat rendezett. Most azonban fordult a világ. Az ifjuság — tisztelet a kevés kivételnek — inkább a boros poharak mellett érzi jól magát s nem képes annyira emelkedni, hogy Petőfi 50 éves évfordulóját megünnepelje. Hiába, más idők, más emberek!

— **Nem kacsá: hanem dísznő.** Mint egész hiteles forrásból újságozhatjuk, a csongrád-sövényházi társulat ártérén a 3-ik és 4-ik órház között egy vaddisznó kóborol. Egyszer már érte a csongrádi nimródokat az a szerencse, hogy vaddisznót lőttek, jó lenne, ha erre a vadra ismét hajtóvadászatot rendeznének. Különbösen is biztosítjuk a helybeli nimródokat, hogy ez a hír — nem kacsá.

— **Vasútmegnyitás.** A Félegyháza és Majsza közötti vasutat j. hó elején ünnepélyesen megnyitották.

— **Vásár.** Vásárunk f. hó 19-én és 20-án fog megtartatni. Az első nap az állatvásár, másodikon pedig a kirakodó vásár. A vásárra mindenféle állat felhajtatható.

— **Elveszett Nagy Mihály szőlőbeli lakosnak János nevű 11 éves fia.** Atyjának »csurgó«-nevű szőlőbeli lakásáról még mult hó 27-én nyomtalanul eltűnt. A fiú alkalmasint a szabadfürdés áldozata.

— **Sertésvész.** A sertésvész Tápé, Sövényháza és Kistelek községeiben járványszerűen fellépett. A zárlat elrendeltetett.

— **Tüzek.** Az aratás befejeződve, nyugodtnak, büszkének érzi magát a gazda, mondván: hál' Istennek, bőven fog fizetni a gabona. És elmulasztja a legegyszerűbb intézkedéseket is megtenni. Ilyen nemtörődömségnek lett áldozata Szepesi István fehértó szélén levő nagy boglya szalmája is, mely sok takarmánnyal együtt július 28-án égett hamuvá. — Eke Bálintnak meg jul. 31-én a tanyája égett le. A kár 2-3 száz forint. Biztosítva egyik sem volt. — Ugyancsak f. hó 3-án Kádár József 381. sz. a. tanyája és összes gabona és takarmány készlete lett a lángok martaléka. A tűz oka ismeretlen.

— **Gondatlanság áldozata.** Szülői gondatlanságból már sok gyermek lelte halálát. Most Viktor Pál belvárosi lakos 1 éves gyermeke is szülői gondatlanságból oly súlyosan megsérült, hogy belehalt. F. hó 29-én Vikorné a forró levessel telt tálat az udvaron egy kis székre tette, melyet, míg ő a szobába bement, egy éves gyermeke magára rántott. A gyermek súlyos égési sebeket szenvedett a nyakán, mellén, karján s lábain. Az égési sebek oly súlyos természetűek voltak, hogy a gyermek belehalt. A gondatlan szülők ellen megindították a hivatalos vizsgálatot.

— **Öngyilkosság.** Mészáros Márton keserűnek érezvén a földi éltet, elhatározta, hogy megváltik tőle végkép, örökre. F. hó 1-én egy borotvával végig metszette a nyakát. Hozzáértő azonnal orvost hívtak, de a seb oly súlyos természetű volt, hogy f. hó 4-én seibeiben meghalt.

Ki szeret jó regényeket olvasni? Lapjaink közt talán egy sincs, amely olysúlyt fektetne regényei megválogatására, mint a »Budapest« képes pól. napilap. Folyvást két regényt közöl egyszerre, amelyek közül az egyik számozva könyvalakban jelenik meg; úgy, hogy a ki a közléseket félretekintve bekötte, csakhamar egy egész kis könyvtárt gyűjthet magának. Dicséretreméltó, hogy a »Budapest« regényei nemcsak magas irodalmi színvonalon állanak, hanem egyuttal rendkívül érdekesítőek is. Aki tehát szereti a jó és érdekes regényeket: bátran ajánlhatjuk neki a »Budapest«-et, amely lap tudvalevőleg hírei tekintetében is egyik legjobb újságunk. Előfizetési ára: egy évre 12 frt, fél-évre 6 frt, negyedévre 3 frt, egy óra 1 frt. Az előfizetések Budapest, IV. Sarkanypus-utca 3. sz. a küldendők.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó barátaink, ismerőseink s rokonaink, kik korán elvesztett fejejtellen kedves leányunk végtisztességén megjelenve bánatunkban osztozni kegyesek voltak, fogadják ez úton hálás köszönetünket.

Csongrád, 1899. aug. 5.

Fergó József és neje.

CSAROK.

Petőfi sirja.

Hol van tested sirja, annyiszor kerestem,
Drága hazánk földjén hányszor végig mentem.
Nem találtam a zord fenyvesek körében,
Óriás szikláknak titkos kebelében.
Kerestem az aranykalászos szép tónán,
A kanyargó Tisza délbábos partján.
Ott véltem találni az éltő sírjában,
A minék nevével szív rémülve dobban,
Olombányák mélyen, idegenben messze.

Az a darab föld nincs, sehol föl nem leltem,
Rajongó nemzedek, hol búcsút tehesen.
Hova gyenge szívvel élesztésért járna,
Ha haldokolna már reménysege lángja.
Hol bűt és kétséget, mi örlő a szívben,
Elmondja, elsiroja, omló könnyeiben.
Gyermek, ifjú, öreg hol leborulhasson,
A takaró földnek forró csókot adjon;
A mi ledobbanna szíved közepébe:
Oh! mert imád e azép haza áldott népe.

Csendes estéimen, elmerengve nézem:
Fényes csillag ragyog a keleti égen.
Gyémántos sugara lelkeimmel elröppen,
És elvezet ahhoz, mit eddig kerestem:
Vadvirágos mező, óva locsolgatja
Küküllő vizének fodrosodó habja.
Turuk madár szárnyal az egyik felében,
Haragvó oroszán a másik végében.
Zöld koszorus hegyek, szépen körbe, futják,
Mint folyondár tölgyet, szeretve karolják.

Oda villan velem, vad rózsabokorra:
Itt nyugszik Petőfi, oh itt van a sirja.
Itt alussza álmát, rejtve csendességben,
A vadrózsabokor árnyékos tövében.
Fülemüle zokog holdas éjjel érte,
— Bűgő dalolását a költő ne értse? —
Az ölelő földet gyöngyharmat öntözi,
— Virág a virágot harmattal könnyezi. —
Gyöngye takarónak szirmait hullatja,
Rezgő csillagsugár tűz glóriát rajta.

A sutto szellő itt elsiroja néha,
A mit hosszú útján, hallott panasznál.
Mílljó forró sóhajt, égő szeretetet,
Hogy e Kánaánban a szív érte eped,
Hogy várjuk lelkedett újra viszatérni,
Magasztos tettekre, Tőled nemesülni.
Mert a Kárpát ölen nem lett az az eszme.
Mi szívedből kelt ki, mélyen gyökerezve.
Nemzetünk hajnala felkelni nem akar,
Oh, jöjj, jöjj hát vissza: »nem boldog a magyar!«
Gerencsér István.

A csongrádi ütközet.

A Pesti Napló júl. 30. számából vesszük át ezen min-
ket érdeklő közleményt.

Ma van ötvenedik évfordulója a szabadságharc egyik véres jelenetének, a Szentés és Csongrád között vívott csatának. Weisz Á. Manó veszprémi kereskedő, ki most megérdemelt nyugalomba tölti napjait, hősiessen küzdött ebben a csatában s elmondja most nekünk az élményeit. A nagy idők e tisztas tanuja Fehér János néven küzdött végig a szabadságharcot.
Szentésre — írja — 1849. július 29-én éjjel érkezünk. Az Attila-huszárezred alvezredesi osztályának első százada, melyben mint őrmester szolgáltam Fehér János név alatt, egy üteg ágyú fedezésére volt kirendelve. Volt ezenkívül velünk honvéd-gyalogság is. Még 30-án virradóra felállították a tüzekek az ágyukat a Tisza

partján, ott, ahol máskor a komp járása volt. Az ágyúk mögött a huszárok állottak fedezetül, míg a gyalogság egy állásban telepedett le. Az éj sötétjében a tulsó, csongrádi parton az osztrákok is felállították ágyúikat, éppen a honvédségi ágyúkkal szemben. Reggel 8 órakor megkezdődött a tüzelés. A huszárszázad ezalatt tétlenül pihent védett helyzetében. Délfelé járt már az idő s megsokaltam a tétlen heverést. Arra kértem tehát századosomat, Ruzitska Pétert, hogy hadd czirkálják a Tisza-partján, Csongrád irányában. Ruzitska erre kiadta a parancsot, hogy szállítsak elő két katonát s induljak el velük. Magam mellé vettem tehát Kopcsa és Nagy tizedeseket és hármásban elindultunk Csongrád irányában, a Tisza szentesi partján. A távolság háromnegyed részén, tehát Csongrádhoz egész közel emberi hang és kalapácsolás ütötte meg fületem. Megálltam társaimmal s lovamról leszállva, négykézláb másztam előre a nádasban, hogy kikémleljem: honnan eredhet a zöreje? Egyszerre elképedve láttam, hogy az osztrákok hidat akarnak verni a Tiszán. Két hajó már horgonyt vetett és keresztben szorgalmasan erősítették reájuk a deszkákat. Gyorsan visszalopóztam hátrahagyott társaimhoz, lóra ültem és századomhoz lovagoltam, hogy a tapasztalatokról jelentést tegyek századosomnak. Ruzitska a jelentést tovább adta Fekecs őrnagynak és tanácskozásaiba bevonták a tüzekek parancsnokait is magukhoz hívtak, hogy tőviről hegyire mondjam el a látottakat. A tanácskozás befejezése után utnak indítottak fél üteg ágyút az általam megjelölt hely felé. A másik fél üteg visszamaradt és parancsot kapott a kettős gyorsasággal való tüzelésre, hogy a másik fél üteg eltávozása fel ne tűnjék az osztrákoknak. A gyalogságot a Tisza partján állították fel és minden fa mögött két-két honvéd helyezkedett el lövésre készen. Midőn a honvédségi ágyúk a hidépítés helyére értek, azonnal megkezdtek a tüzelést. Az osztrákok meghallották az ágyúzást a hidépítés körül és ágyúikkal az épülő hid védelmére jöttek. A csongrádi part azonban magasabb lévén a szentesinél, a honvédek jól látták az osztrákok felvonulását és élénk sortűzzel fogadták őket. Az épülő hid körül így heves csata és tüzelés fejlődött ki. Időközben megérkezett a visszamaradt fél üteg honvéd-ágyú is, mely az osztrákok elvonulásával felszabadul. Este öt-hat óráig tartott, amíg heves lövöldözés után sikerült az épülő hidat elsúlyesztetni s így az átkelést lehetlenné tenni. Az osztrákok, kik sok embert vesztek, Csongrádra vonultak vissza és bosszúból az éjjel Csongrádot felgyújtották. A lakosság kis csónakokon menekült át a honvéd táborhoz a szentesi partra. Néhány nap múlva megkaptam a hadnagyi kinevezésemet.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**

Társ-szerkesztők:

Sághy Mihály, Holló Adolf.

Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Nyilttér. *)

Nyilatkozat.

Folyó évi július hó 30-án a »Tiszavidék« 31. számában megjelent nyilatkozatra válaszul a következő.

Hogy július 23-án a népkertben R. Papp Geórgy egész asztaltársaság előtt ismeretes modoránál fogva rendutasítólág arculütöttem, beismerem. Hogy ezt tettem mint tanító már csak azért is kötelességem volt, hogy ezt a mindenki által ismeretes összeférhetetlen — természetű növendéket, a tisztesség szabályaival némileg megismertessem. Az elkövetett tetteges-sértésért párbajra való kihívást, mint olyan egyénnek, ki semmiféle végzettséget még fel nem mutathat elfogadhatónak nem tartom, sőt ellenkezőleg, hogy

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

tanulmányai folytatásában, ezen incidensből kifolyólag gátolva ne legyen, az ügy békés-természetű elintézésébe beleegyeztem, különben is olyan ügyek merültek föl előéletében, melyekkel szemben a párviadalra való — kihívást elfogadni nem lehetett.

A nagyságos kir. tanfelügyelő úrhoz intézett panaszló levele azt írja, hogy a nélkül, hogy a legcsekélyebben sértett volna is »orozva« megütöttem; úgy látszik, hogy R. Papp Gedeon, vagy tökrészeg volt, hogy nem emlékszik, — (a mi ugyan nem látszott rajta) — vagy pedig öntudatosan hazudik, a legmélyebben sértő szavakkal mindnyájunkat becsmérelt és nem orozva ütöttem meg, melyet a társaság mind egyik tagja bizonyít. — Ezért őt alávaló **hazugnak** nyilvánítom. — Felhossa továbbá, hogy a dorbézolásokra van pénzem; igen is van tisztességes mulatságokra, mert valahányszor barátaim körében mulattam, azért mindig helyt álltam, nem pedig mint ő az ilyen adósságoknak feneketlen mélységében lubiczkol. Panaszkodik megbotránkozató magaviseletemről, hát az ugyan milyen viselet, mikor valaki egy másik társaságnak az asztalához a legkihívóbb módon adaállit, a leginpertinensebbül mindnyájunkat sérteget, öntudatosan sértegető egyéneknek pedig az orvossága vagy a társaságból való kidobás, vagy pedig: fölpofozás.

Ha eddig még meg nem tanulta majd megtanítja az élet iskolája arra, hogy miként kell tisztességes polgárokat megbecsülni, s hogy ne törekedjék arra, hogy kinek mi uton tud ártani, ne keresse az alkalmat a veszedelemre, ne ezen az utakon iparkodjék hazájának szolgálatokat tenni, hisz még annyira gyerek, hogy cselekedeteit számba nem vehetik, henczegő viselkedése pedig egyenesen a megvetést vonja maga után, szolgáljon ezen tettleges föllépésem például, tanulja becsülni a társadalom minden egyes tagját, mert krakélerségből még egy ember sem szerzett hírt és dicsőséget.

Csongrád, 1899. aug. 3-án.

László Lajos
néptanító.

Kósa hir.

Azokkal szemben akik azt kolportálták, hogy Goda István Szentesről megszökött, a leghatározottabban kijelentem, hogy Goda István és neje Szentesen van. A napokban érkeztek a fürdőből haza ahol pihenni voltak. Ő neki tellik az ilyen

kedvtelésre, de féltő, hogy azok, akik az ilyen rosszakaratu hírt terjesztik, mielőbb tovább állnak.

S. H.

vh. 507 szám.
1899.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a csongrádi kir. járásbírósnak 1899. évi V. 272 1 sz. végzése folytán Dr. Szarka Mihály ügyvéd által képviselt Szonda Balázs felperes részére Mészáros Noé és Schvarcz Herman alperesek ellen 150 frt követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 309 frtra becsült ingóságokra a csongrádi kir. járásbírósnak 1899. évi V. 272 2 sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna végrehajtást szenvedettek lakóházain Csongrádon leendő megtartása határidőül **1899. évi augusztus hó 11-ik napján délután 3 órája kitűzetik**, a mikor a bíróság lefoglalt szoba butorok, hasas üsző, lovak, gazdasági eszközök, hordók, dézsa és egy Singer-féle varrógép a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölölégére fognak utaltatni.

Kelt Csongrád, 1899. évi július hó 27. napján.

R. Fapp István
kir. bírósági végrehajtó

A szépség

emelésére, tökéletesítésére és fentartására legkifejezettebb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsírtmentes készítmény a

Margit-Créme

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet szepitőt, májfoltot, pör-senést, pattanást, bőrratkát (mitesser és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat és himlőhe-lyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arczzint kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arezon levő ránczokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Créme. Ha az arezot naponként Margit-Crémmel masszozzuk, nemcsak a szeplők, májfoltok és egyéb arczzitátlanságok tűnnek el, hanem a ránczok himlő-lyekek és egyéb rendellenességek, melyeket öregség, gondok, betegség stb okoztak.

Övszer a nap és szél befolyása ellen. Nappal is használható. Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.

Margit hölgypor 50 kr. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahn pasta) 50 kr.

Rosetter hajregenerator az ősz hajnak eredeti szinét adja vissza 1 frt.

Hajszőkítő bármily haját aranyzőkére fest 50 kr. és 1 frt.

Tanochinin pomade legjobb hajápoló és nő-vestő 35 és 50 kr.

Világosvári Bohus bajuszpedró délczeg, szép bajusz nevelésére 25 és 35 kr.

FÖLDES KELEMEN.

Arad, Deák Ferencz-utca 12.

Bel- és külföldi gyógyszerészi és hygienikus kü-lönlegességek, kötszerek, tolette cikkek raktára,

Telefon 111. szám.

Raktár minden gyógyszerárban.

3 frton felüli rendelmények bérmentve küldetnek.

8-10

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynökök, kik törvénytörően megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (résztvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Confidentia“ czimen: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, V., Fürdő-utca 4. intézendők.

5-5

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50,000 korona érték

és több kisebb-nagyobb nyeremény.

összesen 1006 nyer. 100,000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kivánatra 20% levonással azonnal készpénzben beváltja

Budapest: a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8.,
vagy **Szegeden:** a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzintézetek a nyerő kívánságára készek az 50.000 korona értékű főnyereményt egy hasonértékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becsereálni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szeptember 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdekben és egyéb elárusító helyeken.

Viszontelárusítók forduljonak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.